

Voorbeeld van een scopingmatrix

Deze dieperliggende pagina, gericht op doelpubliek MER-deskundigen en MER-coördinator, bevat een eerder technische uitleg over een meer gestructureerde aanpak van de "convergerende stap".

Door enerzijds de kenmerken van het **milieueffect** en anderzijds de **mate van beïnvloeding op de ontvangende omgeving, op te splitsen in een aantal deelaspecten en hier ook expliciet een score aan te geven**, kan de bepaling van de vermoedelijke mate van aanzienlijkheid (als onderdeel van de scoping) meer gestructureerd verlopen.

In een dergelijke **scopingmatrix** geeft de linkerkolom een overzicht van een aantal mogelijke milieueffecten, opgesplitst per milieudomein. Deze lijst bevat enkel de effecten die relevant zijn voor het plan of project. De selectie van de effecten in de tweede kolom is in principe het resultaat van de vorige, divergerende fase. In de convergerende fase wordt met behulp van deze tabel op zoek gegaan naar de mogelijk optredende effecten die ook potentieel **aanzienlijk** zijn. Dit gebeurt aan de hand van scores op 14 criteria die iets zeggen over zowel het effect (zie deel [Eigenschappen en typologie van effecten](#) voor een nadere toelichting bij de betekenis van de effectkenmerken) als over de beïnvloeding van de omgeving. Alle criteria worden in dit voorbeeld gescoord op een schaal van 1 tot 5. Op basis van deze scores beslist de deskundige uiteindelijk of een bepaald effect naar zijn mening waarschijnlijk aanzienlijk is of niet (laatste kolommen). Dit gebeurt niet op basis van bepaalde beslisregels, maar louter op basis van de inschatting van de expert.

Het **voordeel** van deze benadering is dat, ook al blijft een 'expertinschatting' *in fine* de enige basis voor de selectie van een effect, de criteria die aan de basis liggen van de selectie wel gestructureerd en geëxpliciteerd worden. Het selectieproces wordt dus naspeurbaar en gebeurt meer 'open'. Het invullen van de scores dwingt de deskundige bovendien om zichzelf de juiste vragen te stellen en zo ook voor zichzelf zijn keuze te onderbouwen.

Het **nadeel** van deze benadering is dat de lijst van de mogelijke milieueffecten in feite nagenoeg onbeperkt is (dit kan echter opgelost worden door effecten die niet voorkomen in de lijst in de tweede kolom zelf toe te voegen) en dat het heel wat werk is om deze tabel correct in te vullen.

Noot: Het is niet de bedoeling dergelijke matrices op te nemen in een MER. Ze kunnen een hulpmiddel zijn om gestructureerd na te denken over effecten, maar gezien de jarenlange ervaring die er al is met de opmaak van MER's is een dergelijke gestructureerde weergave nu doorgaans niet nodig en zou dit de voorstelling van de resultaten onnodig complex maken.

Voorbeeld van een scopingmatrix

Bron: "Begeleidingsinstrument bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu voor bepaalde plannen en programma's op federaal vlak. Toelichtingsdocument voor scoping." *Resource Analysis (2007) in opdracht van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu – directoraat-generaal leefmilieu.*

De linkerkolom geeft een overzicht van een aantal mogelijke milieueffecten, opgesplitst per milieudomein. Deze lijst bevat enkel de effecten die relevant zijn voor het plan of project. De selectie van de effecten in deze kolom is in principe het resultaat van de vorige, divergerende fase.

Effect relevant om te bestuderen of onbekend?		Kenmerken van het milieueffect								
Beschouwde milieueffect		Kans dat het effect zich werkelijk voordoet	Grootte van de veranderingen die zich zullen voordoen	Kans dat de milieunormen of doelstellingen overschreden worden	Omkeerbaarheid van effect	Tijdelijkheid van effect	Frequentie van effect	Grensoverschrijdendheid van effect	Cumulatieve of synergetische aard effect	Mitigeerbaarheid van effect
Invloed op lucht										
	Aanrijking lucht	3	2	1	1	5	5	1	3	1
	Andere:									
Invloed op bodem										
☒	Aanrijking bodem	4	3	1	1	5	3	1	1	1
☐	Wijziging infiltratiecapaciteit van bodem									
☐	Wijziging hydraulische karakteristieken van bodem									
☐	Verstoring bodemprofiel	1	1	1	3	5	1	1	1	2